

PŘÍLOHA Č. 1: DOTAZNÍK PRO LÉKAŘE

1. Jste - muž / žena

2. Věk – 18 – 29 let

30 – 39 let

40 – 49 let

50 a více let

3. Setkáváte se ve své ordinaci s neslyšícími pacienty?

- a) vůbec ne
- b) výjimečně
- c) občas
- d) často

3. Jakou formu komunikace nejčastěji využíváte s neslyšícími pacienty?

- a) český znakový jazyk (ČZJ)
- b) znakovaná čeština
- c) odezírání
- d) psaná forma
- e) využívám tlumočnické služby
- f) jiné.....

4. Disponuje Vaše pracoviště pomůckami na podporu komunikace?

- a) ano
- b) ne

5. Znáte ve Vašem blízkém okolí tlumočnicka znakového jazyka anebo organizaci pro sluchově postižené, kde byste pro pacienta mohl/a zajistit tlumočnicka znakového jazyka?

- a) ano
- b) ne

6. Myslíte si, že jste během studia získal/a dostatek informací o komunikaci s pacientem se sluchovým postižením?

- a) ano

b) ne

7. Byl/a jste někdy v průběhu Vašeho celoživotního/rozšiřujícího vzdělávání seznámen/a s problematikou komunikace s neslyšícími pacienty?

a) ne, nikdy

b) ano, ale jen okrajově, moc jsem se nenaučil/a

c) ano a bylo to přínosné

8. Máte ve svém zaměstnání podle Vás dostatek možností absolvovat různé kurzy či školení zaměřené na komunikaci s neslyšícími pacienty?

a) ano

b) ne

9. Uvítal/a byste vzdělávací seminář na téma specifika komunikace s pacientem se sluchovým postižením?

a) ano

b) ne

10. Jaké vnímáte Vy osobně největší problémy při komunikaci s neslyšícími pacienty?

a) psychická náročnost

b) nedostatek času

c) nedostatek znalostí komunikačních technik

d) nedostatek pomůcek na našem pracovišti

e) jiné .....

11. Co by se podle Vás pomohlo komunikaci s neslyšícími pacienty zlepšit?

PŘÍLOHA Č. 2: DOTAZNÍK PRO NESLYŠÍCÍ PACIENTY

1. Jste - muž / žena
2. Věk – 18 – 29 let
30 – 39 let
40 – 49 let
50 a více let
3. Míváte při navazování komunikace se zdravotnickým personálem problémy?
  - a) ano
  - b) ne
  - c) občas
4. Jakou formu komunikace nejčastěji využíváte při komunikaci se zdravotnickým personálem?
  - a) český znakový jazyk (ČZJ)
  - b) znakovaná čeština
  - c) odezírání
  - d) psaná forma
  - e) využívám tlumočnické služby
  - f) jiné .....
5. Jak se k Vám chovají lékaři či sestry, když zjistí, že jste neslyšící?
  - a) jsou milí a snaží se mi vyjít co nejvíce vstříc
  - b) znervózní, ale snaží se mi pomoci
  - c) úplně zpanikaří, neví, co se mnou mají dělat
  - d) jsou nevrlí a naštvaní
6. Máte pocit, že zdravotnický personál disponuje dostatečnými znalostmi ohledně komunikace se sluchově postiženými?
  - a) určitě ano
  - b) spíše ano
  - c) spíše ne
  - d) určitě ne

7. Máte pocit, že zdravotnická zařízení disponují dostatečným množstvím komunikačních pomůcek?

- a) určitě ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) určitě ne

8. Setkal/a jste se u svého lékaře s možností využití tlumočnických služeb?

- a) ano
- b) ne

9. Uvítal/a byste, kdyby ve zdravotnických zařízeních byla možnost využít tlumočnických služeb?

- e) určitě ano
- f) spíše ano
- g) spíše ne
- h) určitě ne

10. Jaké jsou dle Vás nejčastější obtíže při komunikaci se zdravotnickým personálem?

- f) psychická náročnost
- g) nedostatek času
- h) nedostatek znalostí komunikačních technik
- i) nedostatek pomůcek ve zdravotnických pracovištích
- j) jiné .....

11. Co by dle vás mohlo komunikaci mezi Vámi a lékařem usnadnit?

SEZNAM LITERÁRNÍCH ZDROJŮ

Odborná literatura

- BARNETT, S. *Communication with Deaf and Hard-of-hearing People: A Guide for Medical Education*. In *Academic Medicine*, 2002. roč. 77, č. 7.
- EDELSBERGER, Ludvík. *Defektologický slovník*. 3. upr. vyd. Jinočany: H & H, 2000, 418 s. ISBN 80-86022-76-5.
- ELBERTOVÁ, Z. *Jazykové bariéry v českém zdravotnictví*. In *Lékařské listy*. 2010, č. 1.
- FIKEJS, J. *Neslyšící pacient v ordinaci*. In *Practicus*, 2008, č. 3.
- FREEMAN, R. D., CARBIN, C.F., BOESE, R.J. *Tvé dítě neslyší? Poradce pro všechny, kteří pečují o neslyšící děti*. Praha: FRPSP, 1992
- HORÁKOVÁ, Radka. *Sluchové postižení: úvod do surdopedie*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2012, 159 s. ISBN 978-80-262-0084-0.
- HORŇÁKOVÁ, A.; ŠTEFKOVÁ, G. *Specifika komunikace ve zdravotnické profesi*. In *Sestra*. 2009. roč. 19, č. 5.
- HRUBÝ, Jaroslav. *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu*. Praha: Federace rodičů a přátel sluchově postižených, 1998. 2. sv. ISBN 80-7216-075-32.
- CHAVEIRO, N.; PORTO, C. C.; BARBOSA, M. A. *The relation between deaf patients and the doctor*. In *Braz J Otorhinolaryngol*. 2009. roč. 75. č. 1.
- JANÁČKOVÁ, Laura a Petr WEISS. *Komunikace ve zdravotnické péči*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, 134 s. ISBN 978-80-7367-477-9.
- JANOTOVÁ, Naděžda a Karla SVOBODOVÁ. *Integrace sluchově postiženého dítěte v mateřské a základní škole: [metodická příručka pro učitele]*. 1. vyd. Praha: Septima, 1996, 64 s. ISBN 80-85801-72-8.
- JANOTOVÁ, Naděžda. *Odezírání u sluchově postižených*. 1. vyd. Praha: Septima, 1999, 51 s. ISBN 80-7216-82-6.
- KABÁTOVÁ, Zuzana a Milan PROFANT. *Audiológiá*. 1. vyd. Praha: Bratislava, 2012, 360 s. ISBN 978-80-247-4173-4.
- KOMORNÁ, Marie. *Psaná čeština českých neslyšících - čeština jako cizí jazyk*. Vyd. 1. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, c2008, 63 s. ISBN 978-80-87153-44-4.
- KRAHULCOVÁ, Beáta. *Komunikace sluchově postižených*. Vyd. 2. Praha: Karolinum, 2002, 303 s. ISBN 80-246-0329-2.
- KRONUSOVÁ, M. *Možnosti poskytování tlumočnických služeb pro neslyšící*. Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008.

- LINHARTOVÁ, Věra. *Praktická komunikace v medicíně: pro mediky, lékaře a ošetřující personál*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007, 152 s. ISBN 978-80-247-1784-5.
- LUDÍKOVÁ, Libuše a Zdeňka KOZÁKOVÁ. *Specifika komunikace s osobami se speciálními vzdělávacími potřebami*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012, 72 s. ISBN 978-80-244-3094-2.
- MACUROVÁ, A. *Poznáváme český znakový jazyk I*. In Speciální pedagogika 11, 2001, č. 2, s. 69-75. ISSN 1211-2720
- MASLOW, A. H. A theory of human motivation. In Psychological Review, 1943. Roč. 50. č. 4, s. 370–396
- McEWEN, E.; ANTON-CULVER, H. *The medical communication of deaf patients*. In J Fam Pract. 1988. roč. 26. č. 3.
- MEADOR, H. E.; ZAZOVE, P. *Health Care Interactions with Deaf Culture*. In J Am Board Fam Med, 2005. roč. 18. č. 3.
- MIKULÁŠTÍK, Milan. *Komunikační dovednosti v praxi*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2010, 325 s. ISBN 978-80-247-2339-6.
- PIPER, A. M.; HOLLAN, J. D. *Supporting medical conversations between deaf and hearing individuals with tabletop displays*. In Proceeding, 2008.
- PLEVOVÁ, Ilona a Regina SLOWIK. *Komunikace s dětským pacientem*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 247 s. ISBN 978-80-247-2968-8.
- POTMĚŠIL M. et al. *Katalog posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb, část II (diagnostické domény pro žáky se sluchovým postižením)*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2012.
- PROCHÁZKOVÁ, Věra a Petr VYSUČEK. *Jak komunikovat s neslyšícím klientem?*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007, 28 s. ISBN 978-80-86991-18-4.
- SKÁKALOVÁ, Tereza. *Uvedení do problematiky sluchového postižení: učební text pro studenty speciální pedagogiky*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011, 94 s. ISBN 978-80-7435-098-6.
- SLOWÍK, Josef. *Komunikace s lidmi s postižením*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, 155 s. ISBN 978-80-7367-691-9.
- SLOWÍK, Josef. *Speciální pedagogika*. Praha: Grada, 2007, 160 s. ISBN 978-80-247-1733-3.
- STRNADOVÁ, Věra. *Hádej, co říkám aneb Odezírání je nejisté umění*. Praha: ASNEP, 2001.
- ŠLAPÁK, Ivo a Pavla FLORIÁNOVÁ. *Kapitoly z otorhinolaryngologie a foniatrie*. Brno: Paido, 1999, 85 s. ISBN 80-85931-67-2.
- TARCISOVÁ, Darina. *Pedagogika sluchovo postihnutých*. Bratislava: MABAG spol. s r. o., 2008. ISBN 978-80-89113-52-1.
- VENGLÁŘOVÁ, Martina a Gabriela MAHROVÁ. *Komunikace pro zdravotní sestry*.

Praha: Grada, c2006, 144 s. ISBN 80-247-1262-8.

- VYBÍRAL, Zbyněk. *Psychologie lidské komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000, 263 s. ISBN 80-7178-291-2.
- VÝROST, Jozef a Ivan SLAMĚNÍK. *Sociální psychologie*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2008, 404 s. ISBN 978-80-247-1428-8.
- Zákon č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, v platném znění.
- ZACHAROVÁ, Eva a Jitka ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ. *Základy psychologie pro zdravotnické obory*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 278 s. ISBN 978-80-247-4062-1.

Internetové zdroje

- CTZN. *Pravidla poskytování a proplácení tlumočnických služeb pro klienty Centra zprostředkování tlumočnicků pro neslyšící*. [online]. [cit. 2013-05-01] Dostupné z: <http://www.ctzn.cz>
- DYNÁKOVÁ, Š. *Neslyším vás, ale jsem tady ...* [online]. In *Sestra*, 2005. č. 11. [cit. 2013-05-01] Dostupné z: <http://zdravi.e15.cz/clanek/sestra/neslysim-vas-ale-jsem-tady-283923>
- ČESKÁ UNIE NESLYŠÍCÍCH. *O kurzu ZJ*. [online]. 2013. [cit. 2013-05-01]
- ČSÚ. *Výsledky šetření o zdravotně postižených osobách v České republice za rok 2007*. [online] Praha: Český statistický úřad. 2008. [cit. 2013-05-01] Dostupné z: http://www.nrzp.cz/dokumenty/Vybrane_statisticke_udaje_OZP_2007.pdf
- FZV UPOL. *BSP - Všeobecná sestra (prezenční studium)* [online]. 2013. [cit. 2013-05-01] Dostupné z: <http://www.fzv.upol.cz/>
- GRANT ADVISOR. *Nové technologie pro neslyšící v ČR*. [online]. [cit. 2013-05-01] Dostupné z: <http://www.grantadvisor.cz/signall2-technologie.html>
- Lékařská fakulta OU. *Obor Všeobecné lékařství*. [online]. [cit. 2013-09-30] Dostupné z: <http://lf.osu.cz/index.php?kategorie=154&id=7803>
- Lékařská fakulta UK v Hradci Králové. [online]. [cit. 2013-09-30] Dostupné z: <https://www.lfhk.cuni.cz/>
- Lékařská fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. *Rozvrhy*. [online]. [cit. 2013-09-30] Dostupné z: <http://www.lf.upol.cz/skupiny/studentum/magistersky-program/rozvrhy/>
- Lékařská fakulta UK v Plzni. *Volitelné předměty Všeobecné lékařství*. [online]. [cit. 2013-09-30] Dostupné z: http://www.lfp.cuni.cz/study_optional.aspx
- LFP CUNI. *Seznam povinných předmětů*. [online]. [cit. 2013-05-01] Dostupné z:

<http://www.cuni.cz/>

- Masarykova univerzita. Lékařská fakulta. [cit. 2013–09–30] Dostupné z: <http://www.med.muni.cz/index.php?id=987>
- Metodický pokyn MZČR ke screeningu OAE. [online] Věstník MZČR, částka 7/2012. Publikováno 31. 8. 2012 [cit. 2013–09–30] Dostupné z: http://www.audionika.cz/public/files/Metodicky_pokyn_MZCR_ke_screeningu_OAE_31-08-2012.pdf
- NOVÁK, Martin. Tísňové linky pro neslyšící uživatele. [online]. 2010. [cit. 2013–09–29] Dostupné z: http://www.helpnet.cz/data/articles/down_35697.pdf
- NRZP ČR. *Desatero pro lepší komunikaci*. [online]. 2008. [cit. 2013–05–01] Dostupné z: <http://nrzp.cz/upload/DESATERO.doc>
- POSPÍŠILOVÁ, M. *Nepochopení a zaměňování role tlumočnicka*. [online]. 2011. [cit. 2013–05–01]. Dostupné z: <http://ruce.cz/clanky/866-nepochopeni-a-zamenovani-role-tlumocnika>
- *První pomoc není nemoc*. Střední, základní a mateřská škola pro sluchově postižené Výmolova, Praha 5. [online] [cit. 2013–09–29] Dostupné z: <http://www.vymolova.cz/#!ulita-projekty-prvni-pomoc-neni-nemoc>
- SEDLÁČKOVÁ, Hana. *Možnosti integrace dětí v mateřské škole*. [online] 2009 [cit. 2013-09-30] Dostupné z http://www.dashofer.cz/download/ukazky/moznosti_integrace_deti_v_materske_skole.pdf?wa=WWW09IX
- SKÁKALOVÁ, T. *O životě osob se sluchovým postižením*. [online] In Paideia. 2011. roč. 4. č. VIII, s. 1. [cit. 2013–05–01] Dostupné z: <http://userweb.pedf.cuni.cz/paideia/index.php?sid=2&lng=cs&lsn=10&jiid=26&jcid=217>
- TELEVIZNÍ KLUB NESLYŠÍCÍCH. *Kurzy první pomoci*. [online]. 2011. Videozáznam. [cit. 2013–05–01] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1096066178-televizni-klub-neslysicich/210562221800005/>
- *Tlumočnická služba online*. APPN, o. s., Agentura pro neslyšící. [online]. 2013. [cit. 2013–09–29] Dostupné z: <http://www.appn.cz/tlumocnicka-sluzba-online>

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 Klasifikace sluchového postižení.....	7
--	---

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 2 Porovnání audiologického a kulturního vymezení hluchoty.....	11
---	----

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: <i>Odpovědi lékařů na otázku č. 1</i>	49
Graf č. 2: <i>Odpovědi lékařů na otázku č. 2</i>	50
Graf č. 3: <i>Odpovědi lékařů na otázku č. 3</i>	50
Graf č. 4: <i>Odpovědi lékařů na otázku č. 4</i>	51
Graf č. 5: <i>Odpovědi lékařů na otázku č. 5</i>	52
Graf č. 6: <i>Odpovědi lékařů na otázku č. 6</i>	52
Graf č. 7: <i>Odpovědi lékařů na otázku č. 7</i>	53
Graf č. 8: <i>Odpovědi lékařů na otázku č. 8</i>	53
Graf č. 9: <i>Odpovědi lékařů na otázku č. 9</i>	54
Graf č. 10: <i>Odpovědi neslyšících na otázku č. 1</i>	55
Graf č. 11: <i>Odpovědi neslyšících na otázku č. 2</i>	56
Graf č. 12: <i>Odpovědi neslyšících na otázku č. 3</i>	56
Graf č. 13: <i>Odpovědi neslyšících na otázku č. 4</i>	57
Graf č. 14: <i>Odpovědi neslyšících na otázku č. 5</i>	57
Graf č. 15: <i>Odpovědi neslyšících na otázku č. 6</i>	58
Graf č. 16: <i>Odpovědi neslyšících na otázku č. 7</i>	58
Graf č. 17: <i>Odpovědi neslyšících na otázku č. 8</i>	59

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Dotazník pro lékaře

Příloha č. 2: Dotazník pro neslyšící pacienty